

VYHLÁSENIE KU DŇU ĽUDSKÝCH PRÁV

Jedným zo základných cieľov zmeny v novembri 1989 bolo nastolenie demokratického právneho štátu namiesto bezprávia komunistického režimu. V poslednom čase sme však boli svedkami niektorých javov, ktoré právny štát na Slovensku spochybňujú. Považujeme preto za potrebné upozorniť na ne slovenskú verejnosť, médiá, politických predstaviteľov, mimovládne organizácie venujúce sa ľudským právam i príslušné orgány pôsobiace v oblasti výkonu spravodlivosti.

Po prvé, boli sme svedkami hrubého narušovania ochrany práva a slobody občana a predvídateľnosti konania štátnych orgánov pred občanom. S poľutovaním sme zaznamenali tendencie vyrábať z obetí „klamárov“ a z okradnutých „vydieračov“.

Po druhé, zaregistrovali sme prípady porušovania prezumpcie nevinoty. So znepokojením sme pozorovali niektorých politikov, ako v médiách protiprávnym spôsobom zasahovali do činnosti polície, a vysokých policajných funkcionárov, uvádzajúcich celé mená osôb, voči ktorým polícia konala, ako aj ich vlastnú právnu kvalifikáciu trestného činu a jeho zaradenie medzi obzvlášť závažné trestné činy, čo vnímame ako pošliapanie najzákladnejších ľudských práv.

Po tretie, došlo k narušeniu zásad trestného konania. Vyskytli sa bohužiaľ situácie, keď polícia podľa nášho názoru nedodrжала riadny postup, nerozlišovala náležite medzi predvedením, obvinením a obžalovaním, utajovala obvinenia. Porušilo sa tiež právo občana na mlčanlivosť zo strany advokáta, a počas prehliadok ich súkromných priestorov sa porušil článok 50/2 Ústavy Slovenskej republiky a článok 8 odsek 2 Dohovoru o ľudských právach o práve na rešpektovanie súkromného života, obydľia a korešpondencie. Došlo tiež k tomu, že polícia sa pri stanovení návrhu na väzbu riadila kontradiktórnymi ústavnými zákonmi, ktoré pripúšťajú rozdielnu dĺžku zadržania a predbežnej väzby. Obávame sa, že povest' polície Slovenskej republiky a jej prestíž v očiach občanov bola takýmto postupmi narušená.

Ľudské konanie je omylné a ak sa včas neurobia opravné kroky, môže sa z ojedinelých prípadov vyvinúť veľmi problematická prax. Z minulosti poznáme takých situácií až príliš veľa, aby sme dnes mohli mlčať. Vzhľadom na závažnosť opísaných javov i tendencií k porušovaniu základných ľudských práv pokladáme za občiansku povinnosť obrátiť sa v Deň ľudských práv na širšiu verejnosť, aby voči týmto javom neostala ľahostajná. Nabádame médiá, verejných predstaviteľov, akademickú obec, mimovládne organizácie i cirkvi k otvorenej spoločenskej diskusii o týchto problematických skutočnostiach a ich spoločensko-politických súvislostiach. Vyzývame politikov, orgány činné v trestnom konaní a všetky príslušné inštitúcie, aby zamedzili akémukoľvek právnomu násiliu, prísne ho trestali a vyvodzovali osobnú zodpovednosť zo zistených prešľapov, a to bez ohľadu na postavenie príslušných funkcionárov.

Považovali by sme za ironickú facku dejín, ak by sa Slovensko čo i len v jednotlivých prípadoch malo dostať na cestu bezprávia, čo by pochopiteľne malo negatívny dopad nielen na občanov Slovenskej republiky, ale aj na postavenie nášho štátu v demokratickom svete. Vyzývame občanov, ktorí majú podobné obavy a pochybnosti, aby sa pripojili k tejto výzve otvorene diskutovať o problematických krokoch, odsúdiť narušenia právneho štátu a zabrániť ich opakovaniu.